

Î N C H E I E R E

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Fenix Tur”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ecaterina Bondari, Galina Bondari, Andrei Bondari, Maria Caț, Iulian Caț împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fenix Tur” privind încasarea prejudiciului material, dobânzii de întârziere și recuperarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 august 2017, Ecaterina Bondari, Galina Bondari, Andrei Bondari, Maria Caț și Iulian Caț au depus de chemare judecată împotriva SRL „Fenix Tur” privind încasarea prejudiciului material, dobânzii de întârziere și recuperarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că la 16 august 2016 a fost încheiat contract turistic, tacit, cu eliberarea bonurilor de plată, prin care compania SRL „Fenix Tur” și-a asumat obligația de a presta servicii de turism conform condițiilor contractuale. Obiectul obligației menționate reprezenta comercializarea produsului turistic: țara – destinația Bulgaria, perioada sejurului 18 august 2016 – 24 august 2016, cazarea în hotelul „Golden Sands, Riva 3^{***}”, concepția hotelului ALL Inclusive (ALL), tipul camerelor DBL, transport KIV–Bulgaria–KIV. Date similare sunt indicate în voucher-ul turistic eliberat, fiind o parte integrantă a contractului, și care confirmă pachetul turistic achiziționat.

SRL „Fenix Tur” nu și-a executat obligațiile asumate în mod corespunzător, cu bună credință și diligența profesională, astfel că dânsii nu au fost cazați conform înțelegerii și a voucher-ului eliberat în hotelul „Golden Sands, Riva 3^{***}”. Ajungând la fața locului, în condiții de incomoditate extremă, fiindu-le oferite locuri de confort minim, cu toate că au achitat 8 locuri VIP, la recepția hotelului au fost informați că cazarea este imposibilă, din motiv că agenția de turism (organizatorul călătoriei), nu a transferat mijloace bănești pentru cazarea grupului lor.

Întreaga familie Bondari și familia Caț, împreună cu copiii, dintre care și nou născuți aflând că au fost duși în eroare, au în încercat să facă legătura cu compania SRL „Fenix Tur”, însă fără rezultat, fiind ignorați, inclusiv și de către administratorul companiei. Astfel dâșii au fost nevoiți să achite din cont propriu cazarea în hotel, pentru a suporta măcar o noapte, neavând alte căi de soluționare a problemei.

Totodată, din vina organizatorului și din cauza situației create, au fost nevoiți să achite suplimentar o sumă considerabilă pentru serviciile de transport, pentru convorbirile roaming, cazarea pentru copii în perioada orei 16.00 pînă la 22.00, în camera hotelului în ultima zi de sejur.

SRL „Fenix Tur” contrar dispozițiilor art. 14 al Legii cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, nu a pus la dispoziția lor informații exhaustive privind programul turistic propus, drepturile și obligațiile turiștilor, condițiile de asigurare, condițiile de transfer și transportare.

Având în vedere că compania turistică nu și-a executat obligațiile asumate prin înțelegerea părților contractante, urmează să compenseze cheltuielile suportate de către ei din vina SRL „Fenix Tur”.

Compania SRL „Fenix Tur” este obligată să achite 500 de lei cheltuielile de taxi, 300 de lei plata pentru cazare (24 august 2016), 8000 de lei plata pentru serviciile de transport (BG-MD), 10 000 de lei reducerea din costul călătoriei în legătura cu neajunsurile depistate, în total suma prejudiciului material constituind 18 800 de lei. La fel, dâșii pretind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50000 de lei pentru ambele familii.

Totodată în conformitate cu prevederile art.619 Cod civil, pîrîtul urmează să achite și dobânda de întârziere de 5%, pentru perioada de întârziere cuprinsă între 20 octombrie 2016 – 17 iulie 2017, care constituie 1924,81 de lei.

Reclamanții au solicitat încasarea din contul SRL „Fenix Tur” a prejudiciului material în mărime totală de 18 800 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 1924,81 de lei, suma prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei și toate cheltuielile de judecată, inclusiv cheltuielile de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 29 octombrie 2018, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ecaterina Bondari, Galina Bondari, Andrei Bondari, Maria Caț și Iulian Caț împotriva SRL „Fenix Tur” privind recuperarea prejudiciului cauzat.

S-a încasat de la SRL „Fenix Tur” în beneficiul Ecaterinei Bondari, Galinei Bondari, Andrei Bondari, Mariei Caț și Iulian Caț suma prejudiciului material în sumă de 18 266 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 1856 de lei, prejudiciul moral în sumă de 20 000 de lei, iar în total suma de 40 122 de lei.

În rest cerințele din acțiune s-au respins.

S-a încasat de la SRL „Fenix Tur” taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 1203,66 de lei.

Prin încheierea din 31 octombrie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, s-a corectat eroarea materială evidentă din cuprinsul părții introductive a hotărârii Judecătoriei Anenii Noi din 29 octombrie 2018, anume anul înregistrării dosarului „17” în loc de „18”.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a constatat că SRL „Fenix Tur” în rezultatul contractului de turism între părțile litigante, nu și-a onorat obligațiunile

contractuale, fapt demonstrat atât de mesajele telefonice expediate de către reclamantii în adresa pîrîtului, cît și de răspunsurile Agenției Turismului al Republicii Moldova. Totodată, SRL „Fenix Tur” întru executarea contractului de turism încheiat cu reclamantii nu a respectat prevederile legale, în special art. 14 alin. (1) al Legii cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova.

Reieșind din existența răspunderii contractuale și răspunderii delictuale în cadrul regimului juridic al răspunderii pentru prejudiciile cauzate consumatorului, la dosar sunt prezente probe concludente și pertinente, în vederea neexecutării corespunzătoare a contractului de către SRL „Fenix Tur”, astfel că reclamantii pot cere, despăgubiri pentru neîndeplinirea contractului în cazul în care lipsurile călătoriei se datorează unei împrejurări pentru care răspunde organizatorul.

Referitor la pretenția privind încasarea prejudiciului material instanța a încasat din beneficiul pîrîtului suma de 18 266 de lei, or pîrîtul nu a executat contractul cu bună-credință, pentru care fapt reclamantii au suportat incomodități, atât la cazare în hotel, cît și în timpul deplasării cu autocarul spre Bulgaria, fapt demonstrat prin probe prezentate de părți, confirmate de decizia Camerei de Licențiere, în baza căreia s-a retras licența SRL „Fenix Tur”, în legătură cu încălcările comise. Pentru perioada de întârziere cuprinsă între 20 octombrie 2016 – 17 iulie 2017 pîrîtul a fost obligat la plata dobânzii de întârziere conform art. 619 alin. (1) Cod civil, în mărime de 1856 de lei.

Referitor la pretenția privind încasarea prejudiciului moral instanța a concluzionat că suma de 20 000 de lei este o sumă rezonabilă și suficientă pentru recuperarea suferințelor morale cauzate reclamantilor în urma acțiunilor pîrîtului, reieșind din consecințele care au generat suferințele psihice pe care le-a suportat reclamantii și gradul de vinovăție a pîrîtului.

Prin decizia din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de avocatul stagiar Talmaci Alexandru în interesele SRL „Fenix Tur” și s-a menționat hotărârea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 29 octombrie 2018, corectată prin încheierea instanței de judecată din 31 octombrie 2018.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, a concluzionat că instanța de fond corect a elucidat și constatat circumstanțele pricinii, a verificat și apreciat obiectiv probele prezentate la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicînd corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Totodată instanța de apel a menționat că SRL „Fenix Tur” nu a asigurat concordanța dintre serviciile turistice la care s-a obligat și cele real prestate la punctul destinației, în așa mod încât ajunși la locul de destinație, reclamantii să nu întimpine careva dificultăți în privința calității serviciilor prestate și să fie cazați conform condițiilor contractuale pentru care au semnat și au achitat costul cerut de agenția de turism. De asemenea SRL „Fenix Tur” nu a demonstrat că a acționat în corespundere cu legislația în vigoare, nu a probat eforturile depuse în scopul soluționării pozitive a pretențiilor Bondari Ecaterina, Bondari Galina, Bondari Andrei, Caț Maria și Caț Iulian.

Referitor la argumentul SRL „Fenix Tur” privind tardivitatea acțiunii, instanța de apel a constatat că acțiunea a fost depusă în termenul stabilit de lege, or reclamantii la 25 octombrie 2016 au înaintat reclamație SRL „Fenix Tur” prin care au solicitat recuperarea prejudiciului cauzat prin prestarea serviciilor turistice

necalitative, fapt care a întrerupt termenul de prescripție. Mai mult, curgerea prescripției se suspendă pînă în ziua în care organizatorul respinge în scris pretențiile, însă la materialele cauzei nu a fost prezentat un refuz în scris a SRL „Fenix Tur” referitor la reclamație, precum și nici nu a fost prezentat un contract de prestare servicii dintre părți, astfel instanța de apel fiind în imposibilitate să stabilească și să calculeze termenul de prescripție în cazul pretențiilor.

La 19 august 2019 SRL „Fenix Tur”, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 29 octombrie 2018 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a cererii de chemare în judecată ca fiind tardivă.

În susținerea și motivarea recursului a indicat dezacordul cu soluția instanțelor ierarhic inferioare și a redat circumstanțele de fapt indicate pe parcursul examinării cauzei.

A indicat că instanța de fond și instanța de apel nu a examinat și combătut argumentele SRL „Fenix Tur” cu privire la tardivitatea pretențiilor înaintate în procedura prealabilă, cât și nerespectarea procedurii prealabile. Astfel reieșind din prevederile art. 1141 alin. (1) Cod civil și materialele cauzei ultima zi a călătoriei a fost 24 august 2016, respectiv termenul de o lună pentru înaintarea pretențiilor a început a curge de la 25 august 2016 și a expirat la 23 septembrie 2016, pe când reclamantii au expediat cererea prealabilă la 25 octombrie 2016 peste două luni și două zile cu încălcarea vădită a prevederilor legale. Totodată pretențiile pot fi înaintate și după expirarea termenului de o lună numai dacă termenul este omis din motive neimputabile turistului, iar în materialele cauzei și în cererea prealabilă nu au fost comunicate, stabilite careva motive întemeiate, respectiv la caz urma a fi aplicat regimul general de o lună.

Prin urmare intimații au înaintat cererea prealabilă cu o tardivitate evidentă, iar instanța de fond nici nu a examinat efectiv acest argument, nu l-a combătut nici nu a indicat de ce este neîntemeiată invocarea tardivității.

La fel intimații nu au respectat corespunzător procedura prealabilă, or cererea prealabilă urma a fi adresată SRL „Fenix Tur” care este organizatorul în sensul art.1131, 1141 Cod civil, pe cînd intimații au expediat cererea prealabilă pe numele Anei Burzacovschi care este un subiect distinct și nu este organizator în sensul art. 1131, 1141 Cod civil. Prin urmare, procedura prealabilă nu a fost respectată, din care considerent cererea prealabilă nu a fost examinată, răspuns nu a fost expediat, deoarece Burzacovschi Ana nu este organizator și mai mult că era tardivă.

Consideră că procedura prealabilă nu a fost efectuată, termenul de prescripție de înaintare a acțiunii de 6 luni nu a fost suspendat, iar instanța de fond urma să respingă ca tardivă sau să scoată de pe rol acțiunea din motiv că nu a fost respectată procedura prealabilă.

A menționat că instanțele ierarhic inferioare nu au examinat și combătut argumentul SRL „Fenix Tur” cu privire la tardivitatea acțiunii care este vădită, or cererea de chemare în judecată a fost depusă la 14 august 2017, însă reieșind din termenul stabilit de înaintare a acțiunii de 6 luni, termenul a expirat la 21 februarie 2017. Din materialele cauzei reiese că cererea prealabilă a fost expediată necorespunzător la 25 octombrie 2016 și a fost recepționată la 01 noiembrie 2016. În situația în care art. 1141 alin. (2) Cod civil nu prevede termenul în care se soluționează pretențiile urmează a fi luat termenul general de examinare a unei

cereri similare, termenul general maxim de 30 de zile. Reieșind din analogia legii SRL „Fenix Tur” consideră că termenul de prescripție de a depune acțiunea a expirat maxim la 08 aprilie 2017, astfel fiind vădită tardivitatea acțiunii depuse la 14 august 2017.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 28 mai 2019 (f.d. 170), însă la materialele dosarului lipsește confirmarea recepționării deciziei recurate de către părțile la proces.

Astfel, recursul declarat de SRL „Fenix Tur”, la 19 august 2019, se consideră a fi depus în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Ecaterina Bondari, Galina Bondari, Andrei Bondari, Maria Caț și Iulian Caț la 15 octombrie 2019 au depus referință la cererea de recurs, menționând că recurentul nu a indicat concret ce normă a art. 432 Cod de procedură civilă a fost încălcată, din contra recurentul invocă unele motive obiective și subiective generale ce nu cad sub incidența admisibilității recursului. Referitor la termenul de prescripție invocat în recurs au comunicat că acest argument a fost examinat de către instanțele ierarhic inferioare, fiind combătut și de ei prin faptul că la momentul achitării serviciilor turistice nu a fost întocmit contractul, ci numai eliberat bon de plată, astfel termenele urmau a fi stabilite doar în contractul încheiat care nu există, iar referirile la faptul soluționării prealabile a litigiului poartă doar un caracter declarativ, căci pînă în prezent careva achitări din partea recurentului nu au fost, iar în cadrul executării silite a deciziei curții de apel debitorul se eschivează de la careva achitări în fața executorului judecătoresc.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Fenix Tur” este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Fenix Tur”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor imputate instanțelor inferioare, o minimă argumentare a criticii în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs

nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în prezenta cauză sunt similare celor indicate în procesul judecării asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de SRL „Fenix Tur”.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Fenix Tur”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh